

Til Digitaliseringsministeren

Cc: Digitaliseringsudvalget

København, 2025-05-12

Plan for dansk datasuverænitet

Kære Digitaliseringsminister

PROSA ser positivt på regeringens intentioner om at udarbejde en plan, der skal sikre dansk datasuverænitet. Vi er overbeviste om, at en robust national strategi på dette område er afgørende for Danmarks digitale fremtid og sikkerhed.

Vi er helt enige i, at Open Source-software er en fundamental og nødvendig del af en sådan strategi. Open Source tilbyder transparens, fleksibilitet og muligheden for at undgå leverandørafhængighed (vendor lock-in), hvilket er essentielle elementer for at opnå reel datasuverænitet.

I den forbindelse vil vi gerne foreslå, at planen som minimum kommer til at omfatte følgende centrale elementer:

- **Sikring af kritisk infrastruktur mod ekstern lammelse**

Det er afgørende, at dansk kritisk infrastruktur ikke kan lammes af beslutninger truffet af virksomheder eller stater uden for EU. Som bekendt har vi med NIS2-direktivet allerede en definition på, hvad der udgør kritisk infrastruktur.

Et konkret og bekymrende eksempel på sårbarheden er Amsterdam Trade Bank. Banken gik konkurs, bl.a. fordi Microsoft lukkede for dens adgang til vitale systemer – formodentlig som følge af amerikansk pres. Hvorvidt selve lukningen var lovstridig, er i denne sammenhæng sekundært. Pointen er, at banken, naturligt nok, ikke kunne opretholde driften uden adgang til sine data i mere end få dage. Vi kan som samfund ikke afvente en langvarig retssag, hvis kritisk infrastruktur er sat ud af spillet. Den operationelle robusthed skal sikres proaktivt. (Læs mere om sagen på: <https://www.gtreview.com/news/europe/solvent-but-bankrupt-how-sanctions-felled-amsterdam-trade-bank/>)

- **Reform af udbud og standardkontrakter med fokus på datasuverænitet**

En reform af udbudsreglerne og de offentlige standardkontrakter (f.eks. K1 og K2) er afgørende for at sikre datasuverænitet. Vi foreslår, at Open Source gøres til standardvalget gennem et "følg-eller-forklar"-princip: Hvis en leverance ikke leveres under en Open Source licens, skal det forklares, hvorfor dette er umuligt eller uhensigtsmæssigt.

Fordelene ved at anvende Open Source i den offentlige administration er talrige og velbeskrevne – herunder leverandøruafhængighed, transparens, innovation, økonomi – og vigtigst: datasuverænitet. De opsummeres bl.a. glimrende i en kort video på <https://publiccode.eu/da/>

Vi anbefaler, at man starter med at lade dette princip gælde for alle nye udbud. Herefter bør fokus rettes mod den udbredte "rugbrødssoftware", der anvendes dagligt på tværs af den offentlige sektor, samt på de eksisterende systemer, hvor en overgang til Open Source er relativt let at implementere.

Vi er enige i ministerens betragtninger om, at dette ikke kan ske i løbet af en enkelt dag. Men der er til gengæld heller ikke brug for at nedsætte en kommission eller afvente udarbejdelsen af rapporter: Vi

kender løsningerne på store dele af udfordringen, og det er bedre at vi kommer i gang med at løse de 80% nu – i stedet for at vente på en 100% løsning, som måske aldrig kommer.

PROSA bidrager meget gerne med yderligere sparring og uddybning af disse forslag og ser frem til en konstruktiv dialog om, hvordan vi bedst sikrer Danmarks digitale suverænitæt.

Vi ser frem til at følge arbejdet med planen og håber, at vores input kan finde anvendelse.

Med venlig hilsen

Niels Bertelsen
Formand

